

**Lausuntopyyntö selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi
valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta**

172/070/071/2013

KHALL § 61

Selostus:

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään. Järjestelmän kannustavuutta parannetaan. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen ta- voitteena on, että perusopetuksen rahoitus jatkossa perustuisi nykyistä enemmän perusopetuksen toimintaympäristöä kuvaaviin indikaattoreihin, esimerkiksi kunnan maahanmuuttajien väestöosuuteen, aikuisväestön koulutustasoon sekä työttömyysasteeseen.

Hallitusohjelman mukaan kuntauudistusta ohjaavassa lainsäädännössä otetaan käyttöön kuntauudistusta edistäviä välineitä. Tavoitteena on muun muassa poistaa lainsäädännöstä sekä kuntatalouden rahoitusjärjestelmästä kuntaliitoksia vaikeuttavia tekijöitä.

Valtiovarainministeriön asettaman selvitysmiehen toimeksiannon mukaan valtionosuusperusteiden uudistamisessa tuli tarkastella muun muassa perusteiden läpinäkyvyyttä, lukumäärää, päällekkäisyyksiä, korvaustarpeita, ajanmukaisuutta ja soveltuvuutta kuntara- kenteen ja palvelutarpeiden muutoksessa. Tavoitteeksi asetettiin uudistaa kuntien valtionosuusjärjestelmä hallitusohjelmassa linjatulla tavalla siten, että uusi lainsäädäntö tulisi voimaan vuoden 2015 alusta.

Lähtökohtana on, että valtion ja kuntien välinen kustannustenjakko ei muutu valtionosuusuudistuksen johdosta.

Valtiovarainministeriön asettama selvitysmies Arno Miettinen on valmistellut kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain uudistamista keväästä 2012 alkaen. Hän julkisti alustavat uudistuslinjauksensa helmikuussa 2013. Seuraavana vaiheena valtiovarainministeriä lähetti 17.12.2013 kunnille kommentoitavaksi selvitysmiehen tarkennetut uudistusesitykset ja kriteerit kuntakohtaisine laskelmineen. Kunnilta pyydettiin lausuntoa mm. laskentakriteerien määrästä ja sisällöstä, siirtymäkauden pituudesta ja ylipäätään järjestelmäuudistuksen tarpeesta.

Selvitysmies on valmistellut liitteenä olevan luonnoksen hallituksen esitykseksi, jonka mukaisesti hän ehdottaa valtionosuusjärjestelmää uudistettavaksi.

Valtionosuuslaskelmat on päivitetty vuoden 2014 valtionosuusmäärien tasolle. Uudet kuntakohtaiset laskelmat uudistuksen vaikutuksista valtionosuuksiin ovat kuntien käytössä lausuntokierroksen aikana.

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- muiden kriteerien painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen kestoon ja porrastukseen

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 4.4.2014 klo 16 mennessä.

Kunnan lausunto on valmisteltu liitteen mukaisesti.

Liite Lausunto

(Valmistelija hallintojohtaja 044 417 5202)

Vt. kunnanjohtajan päätösehdotus:
Kunnanhallitus päättää esittää valtiovarainministeriölle liitteen mukaisen lausunnon.

Päätös:
Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Sulkavalla 5.3.2014

Keskusarkistonhoitaja

Tuula Ruottinen

Valtionosuusuudistus 2015, Sulkavan kunnan lausunto

Yleistä esityksestä

Peruslinjaukseltaan esitys on oikean suuntainen ja on oletettavaa, että uudistuksen rakenteisiin ei ole enää tässä vaiheessa mahdollista saada aikaan suuria muutoksia. Tämän vuoksi uudistukseen mahdollisesti tehtävät muutokset olisi perusteltua tehdä esityksen mukaisen kokonaisuuden sisällä.

Sulkavan kunnan osalta lisäys on esityksen mukaan 1 779 € eli pyöristettynä 1€/asukas.

Sairastavuuskriteeri ja ikäryhmät

Väestön palvelujen turvaamiseksi esitettyä sairastavuuden osuutta tulisi painottaa esitettyä enemmän. Sairastavuustekijän vaikutuksen nostaminen nykyisestä (1166,49 €/as) vastaisi Sulkavan osalta esitettyä paremmin nähtävissä olevien palvelujen kysynnästä johtuvaa kustannuskehitystä.

Sairastavuustekijän vaikutuksen noston aiheuttamat laskennalliset kustannukset tulisi vähentää ikärakennetekijän nuorimpien (6-15 v) ja aikuisten (19-64 v) ikäryhmien kustannuksista.

Vanhimpien ikäryhmien kustannusvaikutusta ei tule vähentää esitetystä ja kahden vanhimman ikäryhmän kustannusvaikutusta tulee nostaa nyt esitetystä. Vaikka vanhimmat ikäryhmät eivät välttämättä käytä terveydenhuollon palveluita, saattavat he saada laajasti kunnan tarjoamia sosiaalitoimen palveluita, mikä nostaa kyseisten ikäryhmien tosiasiallista palvelutarvetta ja samalla kustannuksia kunnassa.

Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus

Valtionosuustasauksen tasauslisäyksestä esitettyä alenemaa 80 prosenttiin tulee nostaa 90 prosenttiin. Muutos tulisi toteuttaa tasausvähennystä saavien osuudesta. Nyt tehty muutos lisätä puolet voimalaitoskiinteistöjen kiinteistöverotulosta kuntien laskennalliseen verotuloon on ehdotuksena hyvä.

Syrjäisyyslisä

Syrjäisyyslisän vaikutusta tulisi nostaa lisäämällä sen aiheuttamia laskennallisia kustannuksia. Muutos tulisi toteuttaa vähentämällä vastaavasti vieraskielisyystekijän esitettyjä laskennallisia kustannuksia. Vieraskielisyyslisä (478 677 305 €) kohdistuu laskelmassa suurelta osin pääkaupunkiseudulle.

Saaristoisuus

Saaristokuntalisä säilyy esityksessä saaristokunnilla, mutta poistuu saaristo-osakunnilta. Sulkavan kunta on saaristokunta, ja saaristokuntalisä on tärkeä Sulkavan kunnalle. Saaristoisuudesta aiheutuu lisäkustannuksia kuitenkin edelleen myös saaristo-osakunnille. Saaristokuntalisää tulisikin myöntää edelleen myös saaristo-osakunnille, kuitenkin niin, että mitään kuntaa ei keinotekoisesti saateta saaristo-osakunta-statukselle lainsäädäntöä muokkaamalla, koska se vääristää muihin kuntiin kohdistuvaa rahoitusta järjestelmän sisällä. Saaristoisuuden osalta Sulkavan kunta viittaa lisäksi Saaristoasiainneuvottelukunnan antamaan lausuntoon.

Vieraskielisyyslisä

Vieraskielisyyslisään on kohdistettu kohtuuttoman suuri (478 677 305 €) rahoitusosuus aiempaan verrattuna (44 942 878 €), ottaen huomioon että vieraskielisyyslisä kohdistuu suurelta osin pääkaupunkiseudulle. Myös kaksikielisyyttä koskevaa kriteeriä (90 821 992 €) on painotettu entiseen (52 903 790 €) verrattuna.

Siirtymäaika

Valtionosuusmuutoksen seurauksena syntyvien suurten muutosten vaikutukset tulisi ajoittaa riittävän pitkälle siirtymisajalle (vähintään esitetty 5 vuotta).